

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Djewels B.V.

T.a.v. [REDACTED] en [REDACTED]
Van Asch van Wijkstraat 53
3811 LP Amersfoort

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/kgg

Behandeld door

T [REDACTED]
[REDACTED]@minezk.nl

Ons kenmerk
DGKE-DE / 95752351

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum **- 29 NOV. 2024 -**
Betreft Subsidiebeschikking Djewels

Geachte heren [REDACTED] en [REDACTED],

1. Aanvraag

Met uw brief van 16 december 2020, kenmerk D20.241, heeft u subsidie aangevraagd voor de ontwikkeling van een 20 MW elektrolyser op het Chemie Park Delfzijl (hierna: het Djewels-project). U heeft daarbij een projectplan en begroting aan mij overgelegd.

1.1. Procesverloop

Na ontvangst van uw subsidieaanvraag van 16 december 2020 heb ik contact opgenomen met het directoraat-generaal mededinging van de Europese Commissie (DG COMP) om de verenigbaarheid van een subsidie met de interne markt te bespreken.

Op 27 juni 2023 heb ik een pre-notificatie ingediend bij DG COMP en op 28 september 2023, 18 januari 2024, 16 februari 2024 en 8 april 2024 heb ik door DG COMP gestelde vragen beantwoord. Op 26 april 2024 heb ik een notificatie ingediend bij DG COMP en op 4 juni 2024 heb ik de door DG COMP op 8 mei 2024 gestelde vragen beantwoord, vervolgens heeft DG COMP vragen gesteld op 19 juni, 8, 15, 17 en 18 juli die ik heb beantwoord op 28 juni, 10, 16 en 18 juli. Bij beschikking van 29 juli 2024 heeft de Europese Commissie goedkeuring voor de voorgelegde steunmaatregel gegeven.

Bij e-mail van 15 maart 2024 ontving ik een aangepast projectplan, businesscase en mijlpalenbegroting. Bij e-mail van 13 november 2024 hebt u de mijlpalenbegroting op mijn verzoek nader gespecificeerd.

Op 23 oktober 2024 ontving ik de onderbouwing van de financiering van uw eigen aandeel van

€ [REDACTED] In reactie op mijn vragen van 28 oktober 2024 ontving ik op 4, 6 en 8 november 2024 uw nadere toelichting en op 25 en 27 november 2024 ontving ik de ondertekende Equity Commitment Letters.

Deze stukken vormen de grondslag voor onderhavige beschikking tot subsidieverlening.

1.2 Beoordeling van uw aanvraag

Het project zoals beschreven in uw aanvraag past binnen het kader van het beleid inzake energie en duurzaamheid. De ontwikkeling van de waterstofmarkt vormt een belangrijk onderdeel van dit beleid. Als doel is gesteld om in 2030 4 GW elektrolysevermogen in Nederland te realiseren. Daarnaast is er de ambitie om elektrolyse op zee te ontwikkelen. De eerste pilots zullen rond 2030 plaatsvinden. Het Djewels-project draagt bij aan het realiseren van elektrolysevermogen en kan faciliterend zijn voor de pilots voor wind op zee.

1.3 Europeesrechtelijke aspecten

Op grond van artikel 7 van de Kaderwet EZK en LNV-subsidies verleen ik geen subsidie als dit naar mijn oordeel leidt tot het verlenen van ongeoorloofde staatssteun in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU).

Op grond van paragraaf 4.1 (Steun voor de reductie en verwijdering van broeikasgasemissies, onder meer via steun voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie) van de Richtsnoeren staatsteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (PbEU 2022, C 80/1, hierna het MSK) heb ik deze steunverlening ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft bij besluit van 29 juli 2024 haar goedkeuring verleend aan de onderhavige steunverlening (hierna: de goedkeuringsbeschikking).

Ik heb geconstateerd dat u geen onderneming in moeilijkheden bent (punt 17 uit de goedkeuringsbeschikking). Ik heb verder geconstateerd dat er tegen u geen bevel tot terugvordering uitstaat (punt 17 uit de goedkeuringsbeschikking). Voorts heb ik vastgesteld dat met de uitvoering van dit activiteitenplan niet is begonnen voor de aanvraag van 16 december 2020. Er gaat daarom - onder meer om deze reden - een stimulerend effect uit van dit besluit.

De tekst van dit besluit wordt gepubliceerd op de website van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Tevens zal er op grond van punt 77 uit de goedkeuringsbeschikking informatie over de steun per onderneming worden gepubliceerd.

1.4 Bewaartermijn boekhouding

Ik wijs u erop dat de Europese Commissie nog gedurende tien jaar na de verstrekking van deze subsidie, deze achteraf kan controleren. Ik raad u aan de relevante documenten met betrekking tot deze subsidie gedurende deze periode te bewaren.

2. Besluit

In het kader van mijn beleid gericht op energie en duurzaamheid verleen ik u hierbij, op grond van artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies, subsidie voor de uitvoering van het Djewels-project, waarvoor u subsidie hebt aangevraagd.

2.1 Periode

Het project dient te worden uitgevoerd in de periode van 11 december 2024 (Financial Investment Decision (hierna: FID)) tot en met 31 maart 2030 (laatste jaar van operatie).

2.2 Subsidiebedrag

Het subsidiebedrag wordt ten hoogste vastgesteld op € 80 miljoen en mag maximaal 100% van de in uw begroting van 15 maart 2024 opgevoerde subsidiabele kosten bedragen, met dien verstande dat, indien ter zake van de subsidiabele kosten of een deel daarvan reeds uit anderen hoofde vanwege een bestuursorgaan of de Europese Commissie subsidie is verstrekt, slechts een zodanig bedrag aan subsidie wordt verstrekt, dat het totale bedrag aan subsidies niet meer bedraagt dan 100% van de subsidiabele kosten. Het subsidiebedrag kan bovendien niet meer bedragen dan toegestaan volgens de toepasselijke Europese steunkaders en blijft beperkt tot het minimum dat noodzakelijk is om het project uit te voeren. Dit betekent dat het subsidiebedrag overeen moet stemmen met de netto-meerkosten ("financieringskloof" of "funding gap") die noodzakelijk zijn om de doelstelling van de steunmaatregel te bereiken, vergeleken met het nulscenario waarin er geen subsidie wordt toegekend (punt 48 van het MSK).

Aan deze subsidieverlening is een claw-back verbonden overeenkomstig het mechanisme beschreven in bijlage 1 bij deze beschikking. U dient een gedeelte van de eventuele door u bij de uitvoering van dit project behaalde surplus resultaten na vaststelling van de subsidie aan mij af te dragen.

2.3 Subsidiabele kosten

Voor subsidie komen in aanmerking de netto-meerkosten, die op basis van de door u op 15 maart 2024 ingediende begroting worden vastgesteld als het verschil tussen de economische opbrengsten en kosten (inclusief investeringen en exploitatie) van het Djewels-project en die van het alternatieve project dat zonder steun geloofwaardig uitgevoerd zou worden.

De in uw begroting opgevoerde en rechtstreeks aan het Djewels-project toe te rekenen kosten, daadwerkelijk gemaakt in de in paragraaf 2.1 genoemde periode en die betaald zijn vóór 30 juni 2030 acht ik subsidiabel.

De vóór indiening van de aanvraag gemaakte kosten komen niet voor subsidie in aanmerking.

Voor de toepassing van de hierboven genoemde punten geldt, dat winstopslagen bij transacties binnen een groep alleen in aanmerking zijn genomen voor zover het gebruikelijk is om die winstopslagen ook bij soortgelijke transacties buiten de groep in rekening te brengen.

2.4 BTW

U heeft mij *opgegeven* dat u BTW-plichtig bent. Aangezien u de BTW met de fiscus kunt verrekenen, is het subsidiebedrag exclusief alle belastingen waaronder de BTW.

2.5 Subsidiabele kosten voor dit project

Op grond van uw projectplan en begroting van 15 maart 2024 raam ik de subsidiabele kosten voor dit project op € [REDACTED] Rekening houdend met de maximaal te verstrekken subsidie van € 80.000.000,- leidt dit tot een subsidie intensiteit van [REDACTED] %.

2.6 Verplichtingen

Aan de subsidie zijn de volgende verplichtingen verbonden:

1. U dient het project volledig uit te voeren overeenkomstig het bij de aanvraag ingediende en bij e-mail van 15 maart 2024 laatstelijk gewijzigde plan en binnen de daarin voorziene tijdsduur.
2. U dient mij uiterlijk 9 december 2024 een afschrift te verstrekken van de door uw directie voorgenomen Financial Investment Decision (FID). Onder FID wordt verstaan: een getekend formeel besluit waarin staat aangegeven dat er wordt besloten om kapitaalmiddelen toe te wijzen en te starten met uitvoering van het project zoals beschreven in het projectplan. Dit betekent dat er wordt gestart met investeringen en de verplichtingen zoals beschreven in het projectplan (zoals het afsluiten van het EPC-contract) worden aangegaan na dit moment.
3. U dient mij uiterlijk 24 januari 2025 een afschrift te verstrekken van de door de directie van HyCC B.V., als aandeelhouder (via twee tussenhoudsters) van Djewels B.V., genomen FID. Indien ik deze niet tijdig heb ontvangen of indien deze niet akkoord is, bent u verplicht het eerst ontvangen voorschot van € 15.146.387,- binnen een week terug te betalen.
4. U dient uiterlijk 31 maart 2025 een wijziging van het projectplan in waarin is opgenomen op welke wijze inzicht wordt gegeven in:
 - a. de afnemers en belangrijkste onderwerpen in de afnamecontracten;
 - b. de afspraken die er zijn gemaakt met kennis- en onderwijsinstellingen;
 - c. de uitwerking van patenten en rechten van eigendom op producten en kennisontwikkeling.
5. U dient vijf weken voorafgaand aan de einddatum van iedere mijlpaal contact op te nemen met RVO over de voortgang.
6. U dient minimaal 5 werkdagen voor afronding van iedere mijlpaal een mijlpalenrapportage in via e-innovatie@rvo.nl overeenkomstig het format in bijlage 2.
7. Bij een afwijking van 10% of meer op gerealiseerde kosten in een mijlpaal, meldt u mij dit schriftelijk zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen twee maanden na afloop van de betreffende periode. U bent dan verplicht om als bijlage bij de mijlpalenrapportage een nieuwe (mijlpalen)begroting te verstrekken die kan leiden tot aanpassing van de bevoorschotting. Dit geldt zowel voor de gehele begroting, als ook per begrotingspost.
8. U dient mij onverwijld een schriftelijke melding te doen zodra aannemelijk is dat de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht of dat niet, niet geheel of niet tijdig aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen zal worden voldaan.
9. U dient voor elke wijziging in de aard, inhoud, omvang of voortgang van het projectplan en de begroting mijn voorafgaande schriftelijke

- toestemming te vragen. Geen toestemming is vereist voor een wijziging van de in de subsidieverlening gespecificeerde kostenposten indien als gevolg van deze wijziging de omvang van een kostenpost niet meer dan 10% wijzigt. Aan mijn besluit kan ik nadere verplichtingen verbinden.
10. U stuurt mij jaarlijks binnen 14 dagen na het vaststellen van het jaarverslag van Djewels BV een onverkort afschrift hiervan, inclusief volledige jaarrekening en indien wettelijk verplicht de controleverklaring.
 11. U dient jaarlijks in januari, vanaf 2026, een door mij goedgekeurd openbaar verslag overeenkomstig het format in bijlage 3 te publiceren waarin de voortgang van het project wordt beschreven.
 12. Gelijk met het openbaar verslag biedt u mij een claw-back berekening aan die u voor het eerst uitvoert na het einde van de bouwfase, en vervolgens jaarlijks tot de einddatum van uw project. Bij de berekening van de claw back kunt u tijdens de operationele fase uitgaan van de restwaarde zoals opgenomen in de stukken die op 26 april 2024 ter notificatie aan DG COMP zijn verstrekt. De berekeningswijze van de door u berekende claw-back gaat vergezeld van een goedkeurende verklaring opgesteld door een registeraccountant.
 13. In geval uit de claw-back berekening tijdens de operationele fase blijkt dat er sprake is van een surplus, dient u voor het bedrag van de terugbetaling (70% van het surplus) een (bank)garantie te verstrekken.
 14. De inrichting van uw administratie dient zodanig te zijn dat deze aansluit bij de door u ingediende begroting en daaruit te allen tijden op eenvoudige en duidelijke wijze de rechtstreeks aan het project te rekenen kosten kunnen worden afgelezen. Ter zake van de loonkosten dient door middel van een urenadministratie vastgestelde urenverantwoording aanwezig te zijn.
 15. Op mijn verzoek dient u inlichtingen te verschaffen omtrent de voortgang of resultaten van het project. U bent verplicht om op mijn verzoek medewerking te verlenen aan een evaluatie van het beleid op grond waarvan deze subsidie is verstrekt. Deze verplichtingen gelden tot vijf jaar na de datum van de beschikking tot subsidievestiging.
 16. U doet mij onverwijld schriftelijk mededeling van elke wijziging in het aandeelhoudersregister van Djewels BV, HyCC Holding BV of tussenliggende vennootschappen.
 17. U doet mij onverwijld schriftelijke mededeling van de indiening bij de rechtbank van een verzoek tot het op u van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, tot verlening van surseance van betaling aan u of tot faillietverklaring van u.
 18. Uiterlijk binnen 13 weken na de in deze beschikking genoemde einddatum dient u bij mij schriftelijk een verzoek om subsidievestiging in. Dit verzoek dient vergezeld te gaan van:
 - a. Een door de minister goedgekeurd eindrapport dat bestaat uit een vertrouwelijke en openbare versie waarin verloop en eindresultaten van het gesubsidieerde project zijn vastgelegd.
 - b. Een gespecificeerde opgave van alle rechtstreeks aan het project toe te rekenen werkelijk gemaakte kosten, opgesteld conform de door u ingediende begroting.

- c. Een controleverklaring conform het in bijlage 4 van deze beschikking opgenomen controleprotocol.
 - d. Een door een registeraccountant van een goedkeurende verklaring voorziene opgave van de omvang van de door u berekende claw-back. Ik kan een opdracht geven aan een onafhankelijke derde voor de controle van de berekening van de restwaarde direct na afloop van de projectperiode. U bent verplicht mij en deze onafhankelijke derde de daarvoor noodzakelijk informatie te verstrekken.
19. U voert het project uit in overeenstemming met de goedkeuringsbeschikking van 29 juli 2024.
20. In het geval er activiteiten door een derde of derden worden uitgevoerd, dient opdrachtverlening aan deze derde(n) plaats te vinden op basis van transparante criteria en marktconforme tarieven.

2.7 Subsidievaststelling

De beschikking tot subsidievaststelling zal ik geven binnen 13 weken na ontvangst van uw aanvraag daartoe dan wel nadat de voor het indienen ervan geldende termijn genoemd in verplichting 18 is verstreken. Indien de beschikking niet binnen 13 weken kan worden gegeven zal ik u daarvan in kennis stellen en daarbij een redelijke termijn noemen waarbinnen de beschikking tegemoet gezien kan worden.

2.8 Voorschot en betaling

Voorafgaand aan iedere mijlpaal ontvangt u een voorschot van 90%. Het eerste voorschot van 90% wordt uitbetaald nadat de voorgenomen FID is genomen, door RVO is ontvangen én deze positief door RVO is beoordeeld, zie ook verplichting 2 en 3.

De overige voorschotten van 90% worden uitbetaald binnen twee weken na de start van de desbetreffende mijlpaal. Het resterende voorschot van 10% ontvangt u na afronding van iedere mijlpaal op basis van de door u in de mijlpalenbegroting gespecificeerde in die mijlpaal te leveren onderdelen. Dit leidt tot het volgende overzicht:

mijlpaal	kosten mijlpaal	eigen bijdrage	eerste voorschot 90%	tweede voorschot 10%
1			15.146.387	1.682.932
2			4.310.842	478.982
3			10.005.064	1.111.674
4			8.804.052	978.228
5			8.774.881	974.987
6			6.561.036	729.004
7			11.617.959	1.290.884
8			2.033.933	225.993
9			2.711.912	301.323
10			2.033.934	225.993

totaal			72.000.000	8.000.000

De bedragen worden overgemaakt op bankrekeningnummer
 ten name van Djewels BV.

2.9 Advies

Om eventuele problemen met de accountantscontrole op uw financiële
verantwoording te voorkomen adviseer ik u om uw accountant zo vroeg mogelijk
te betrekken.

3. Correspondentie

Alle correspondentie met betrekking tot deze subsidie dient u, met vermelding van referentie IS-DJEW024, te zenden naar:

RVO
Postbus 93144
2509 AC Den Haag

De minister van Klimaat en Groene Groei
namens deze:

Michel Heijdra, DG Klimaat & Energie

24 november 2024, Den Haag

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Klimaat en Groene Groei, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Bijlage 1: Claw back

Aan deze beschikking tot subsidieverlening is een claw back verbonden om het risico op overcompensatie te beperken en ervoor te zorgen dat de steun beperkt blijft tot het noodzakelijk minimum.

Deze claw back houdt een vergelijking in van de gebudgetteerde versus de gerealiseerde negatieve en positieve kasstromen (met inbegrip van de uitbetaalde subsidie) van het project in. De basis voor deze vergelijking zijn de ex-postcijfers, die jaarlijks door een onafhankelijke accountant moeten worden goedgekeurd. Hiervoor is een verplichting in de beschikking tot subsidieverlening opgenomen.

Na afloop van elk kalenderjaar, vanaf het einde van de bouwphase tot de einddatum van het project, wordt een surplus berekend (aangeduid als $surplus_i$ voor jaar i). Het $surplus_i$ wordt berekend als de som van de feitelijke (positieve of negatieve) ex post gecontroleerde kasstromen CF_k na belastingen vanaf het jaar waarin het project van start is gegaan tot en met het jaar " i ", waarbij de kasstromen worden gecorrigeerd voor rente tot het jaar " i " (met gebruikmaking van de in de aanvraag opgenomen WACC als disconteringsvoet). De kasstromen CF_k houden rekening met alle exploitatie kosten en opbrengsten, de restwaarde van het project aan het einde van de looptijd, alle steunbetalingen en bijkomende voordelen die in het kader van de subsidieverlening worden toegepast, exclusief financieringskasstromen.

Als formule wordt het surplus als volgt weergegeven:

$$Surplus_i = \sum_{k=s}^i CF_k \times (1 + WACC)^{(i-k)}$$

Voor kosten en opbrengsten waarvoor een marktprijs kan worden berekend moet u, in geval van een aanzienlijke afwijking, door een accountant goedgekeurd bewijs leveren om deze afwijking te rechtvaardigen. Een bewijs kan een langetermijncontract zijn dat u eerder hebt ondertekend. In geval van onvoldoende bewijs, moeten de relevante marktprijzen gehanteerd worden om het surplus te berekenen.

Voor verkopen aan en aankopen van verbonden- of partnerondernemingen¹ moet voor waterstof tenminste rekening worden gehouden met de marktprijzen in de kasstromen. U moet de gehanteerde marktprijzen onderbouwen.

In geval van contracten die gegund zijn aan verbonden- of partnerondernemingen, moet niet meer dan de kostprijs in aanmerking worden genomen bij het bepalen van de werkelijke kasstromen, ongeacht of verbonden- of partnerondernemingen enkel de kostprijs of ook een marge in rekening hebben gebracht.

De restwaarde ("terminal value") van het project aan het einde van de looptijd maakt nadrukkelijk deel uit van de berekening van het Surplus. Onderdelen van de restwaarde, kunnen bestaan uit:

¹ als omschreven in artikel 3 van bijlage I bij Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie

- de marktwaarde van de electrolyser apparatuur of onderdelen daarvan aan het einde van de looptijd (nu gepland op eind 2029), zoals vastgesteld door een onafhankelijk expert;
- de marktwaarde van de grondstoffen en voorraad gereed product die nog aanwezig is bij de stopzetting van de bedrijfsactiviteiten (nu gepland op eind 2029);
- indien subsidieontvanger aan het einde van de looptijd (nu gepland op eind 2029) besluit om de installatie langer in bedrijf te houden of bij "re-powering": de contante waarde, met een minimumwaarde van nul, van de eventuele verwachte operationele resultaten van het project vanaf 2030 tot het einde van de periode die subsidieontvanger beoogt om de installatie in bedrijf te houden;
- de marktwaarde van eventueel ontwikkeld intellectueel eigendom tijdens de projectperiode, vast te stellen door een onafhankelijke deskundige aan het einde van de looptijd (nu gepland op eind 2029);
- De besparingen op Owner's costs, operational costs en development costs van projecten die dit project opvolgen en te relateren zijn aan de succesvolle uitvoering van dit project, vast te stellen door een onafhankelijke deskundige aan het einde van de looptijd (nu gepland op eind 2029);
- Kostenreducties of efficiencyverbeteringen bij de bouw van vervolgprojecten die te relateren zijn aan de succesvolle uitvoering van dit project, vast te stellen door een onafhankelijke deskundige aan het einde van de looptijd (nu gepland op eind 2029).

De claw back is alleen van toepassing als het surplus_i positief is. Het surplus_i wordt vermenigvuldigd met een terugbetalingsratio (RR) van 70%. De terugbetaling is gemaximeerd op het totaal van de ontvangen subsidiebedragen. De potentiële terugbetaling in jaar i wordt als formule als volgt weergegeven:

$$Clawback_i = \max(0, (RR \times Surplus_i))$$

Een bankgarantie, die jaarlijks kan worden aangepast, moet de terugbetalingsverplichting aan het einde van de looptijd van het project dekken, hiervoor is een verplichting opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening.

Bijlage 2: format mijlpalenrapportage

Over dit formulier

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) verleent u een subsidie voor een meerjarig project. Voor deze subsidie bent u verplicht ons per mijlpaal verslag aan te leveren over de voortgang van het project. U dient 5 weken voor het einde van de mijlpaal een conceptrapportage aan te leveren. 2 weken voor het einde van de mijlpaal dient u de definitieve rapportage in.

Stand van zaken

1. Beschrijf de voortgang geboekt in de mijlpaalperiode:

Omschrijf de voortgang en activiteiten aan de hand van de deliverables van de mijlpaal en geef aan welke deliverables (zoals beschreven in het oorspronkelijke projectplan) zijn behaald of in welke mate deze zijn behaald (%). Start met een algemene beschrijving van de voortgang en geef een duidelijke toelichting en uitleg bij afwijkingen van het projectplan. Om te onderbouwen dat de deliverables zijn behaald, kunt u bijlagen meesturen.

Algemeen

Deliverable 1

Deliverable 2

Deliverable x...

2. Beschrijf de financiële voortgang in de mijlpaalperiode:

a. Omschrijf de financiële voortgang aan de hand van de begrootte versus gerealiseerde projectkosten. Omschrijf deze voortgang op basis van de beschreven kosten van deze mijlpaal in de oorspronkelijke (of goedgekeurde gewijzigde) begroting. Onderbouw de gerealiseerde projectkosten op basis van jullie interne begroting en aan de hand van betaalde facturen.

b. Indien er sprake is van afwijkingen, geef een toelichting op deze afwijkingen per begrotingspost.

Let op: indien er een afwijking is van meer dan 10% ten opzichte van de oorspronkelijke begroting van deze mijlpaal, dient u een gewijzigde (mijlpalen)begroting in te dienen via een formeel wijzigingsverzoek.

Overige Aspecten

Vooruitblik volgende mijlpaal

Externe ontwikkelingen

Successen

Publicaties over het project

Bijlage 3: openbare voortgangsrapportage

De jaarlijkse openbare tussenrapportage is bedoeld voor een breder publiek en moet daarom helder en goed leesbaar zijn. Doel is verdere implementatie van innovaties te versnellen en de kosten voor navolgers te verlagen doordat geleerd kan worden van ervaringen van anderen. De publicatiedatum moet op het rapport worden vermeld. Het gaat hierbij uitdrukkelijk niet om de commerciële promotie van de producten of projectresultaten.

Djewels is verantwoordelijk voor de uitgave en is vrij in de keuze van vormgeving van het rapport.

De rapportage mag maximaal 2 A4 omvatten. De openbare tussenrapportage moet de volgende elementen bevatten en is bij voorkeur opgesteld in de Nederlandse taal, Engels is ook toegestaan:

- projecttitel;
- projectnummer;
- publicatiedatum van het rapport;
- uitgevende partner en auteur;
- samenvatting van de uitgangspunten en de doelstelling van het project en de (eventueel) samenwerkende partijen;
- beschrijving van de behaalde resultaten per mijlpaal, de knelpunten en het perspectief voor toepassing;
- beschrijving van de bijdrage van het project aan de grootschalige uitrol van elektrolyse (op land en op zee);
- beschrijving van de economische bijdrage van het project aan de regio Groningen zoals door het delen van kennis en kunde met regionale en lokale initiatieven op het gebied van waterstof en de inspanningen van Djewels ten aanzien van de realisatie van regionale infrastructuur;
- mogelijke spin offs;
- overzicht van openbare publicaties over het project en waar deze te vinden of te verkrijgen zijn;
- vermelding van contactpersoon (personen) voor meer informatie;
- vermelding van de verkregen subsidie op de volgende manier:
"Het project is uitgevoerd met subsidie van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei, uitgevoerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland."

Bijlage 4: Controleprotocol beschikking tot (incidentele) subsidieverlening

1. Uitgangspunten

1.1. Doelstelling

Dit protocol heeft als doel het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en de diepgang van de controle aan de accountant, belast met de controle van de door de subsidieontvanger bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland in te dienen financieel verslag opgenomen in de aanvraag om subsidievaststelling. Financiële afrekening vindt plaats op basis van het in de aanvraag tot subsidievaststelling opgenomen financieel verslag, voorzien van een controleverklaring van de accountant.

1.2. Definities

- *Accountant*: een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in [artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek](#) aan wie de subsidieontvanger de opdracht heeft toegekend de aanvraag tot subsidievaststelling te controleren.
- *Subsidieontvanger*: een natuurlijke of rechtspersoon of diens gemachtigde aan wie namens de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) een subsidie is verstrekt.
- *Controleverklaring*: een schriftelijke verklaring van de accountant inhoudende een oordeel over de juistheid, de volledigheid en de financiële rechtmatigheid van een aanvraag tot subsidievaststelling.

1.3. Wet- en regelgeving

Voor de controle van het financieel verslag is de volgende wet- en regelgeving van toepassing:

- de voorwaarden en verplichtingen die in de (bijlagen bij) de beschikking tot subsidieverlening (of wijzigingen daarin) tot toetsingskader voor de accountant worden benoemd, voor zover dit de door hem te controleren financiële rechtmatigheid van het verslag betreft;
- indien de subsidieontvanger een aanbestedende dienst is volgens artikel 1.1 van de [Aanbestedingswet 2012](#): de Aanbestedingswet 2012, het [Aanbestedingsbesluit](#) en de [Gids Proportionaliteit](#).

Bij de uitvoering van de controle stelt de accountant vast dat:

a. in het financieel verslag:

1°. geen kosten als subsidiabel zijn opgenomen die niet voor subsidie in aanmerking komen op grond van het toetsingskader in de beschikking tot subsidieverlening;

2°. uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen die zijn gemaakt binnen de subsidiabele periode en voor rekening komen van de subsidieontvanger;

b. de subsidieontvanger opgave doet van alle opbrengsten, waaronder subsidies, waarmee het programma / de activiteit waarop de subsidie betrekking heeft, mede is gefinancierd;

c. ingeval de subsidie strekt tot uitvoering van een project, kosten en opbrengsten aantoonbaar zijn gemaakt in het kader van de uitvoering van het projectplan en in

overeenstemming met de bijbehorende projectbegroting waarop de beschikking tot subsidieverlening betrekking heeft.

2. Controleaanpak

2.1. Eisen voor de controleaanpak

De controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de [nadere voorschriften Controle- en overige standaarden](#) (NV COS), die door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants ([NBA](#)) zijn vastgesteld.

Voor de controle van aanbestedende diensten geldt dat bij aanbestedingen boven de Europese drempelbedragen voor de financiële rechtmatigheid van de in het financieel verslag opgenomen kosten de in dit protocol opgenomen goedkeuringstoleranties worden gehanteerd.

2.2. Materialiteit: goedkeuringstoleranties en gewenste zekerheid

Bij zijn oordeelsvorming over de naleving van de subsidievoorwaarden streeft de accountant naar een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.

Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de som van de afwijking en de onzekerheid niet groter is dan twee procent van het totaalbedrag aan subsidiabele kosten dat in het financieel verslag wordt verantwoord. De hierna vermelde goedkeuringstoleranties zijn in dit kader van toepassing voor de bepaling van de strekking van de af te geven controleverklaring.

Materialiteitstabel	Controleverklaring		
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding/Afkeuring
Fouten in het financieel overzicht en onzekerheden in de controle	≤ 2 %	> 2 % en ≤ 4 %	> 4 %

3. Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een controleverklaring. Hiervoor wordt de meest actuele NBA-voorbeeldtekst in de Handleiding Regelgeving Accountancy, deel 3, sectie II, hoofdstuk 10.3: 'Controleverklaring bij een subsidiedeclaratie in de (semi)publieke sector' als basis gehanteerd. In de verklaring dient te staan dat de accountant dit accountantsprotocol heeft gevolgd.

4. Reviewbeleid

De minister van KGG heeft als subsidieverstrekker te allen tijde de mogelijkheid een review uit te voeren of te laten uitvoeren bij de accountant belast met het onderzoek naar de informatie opgenomen in de aanvraag tot vaststelling teneinde na te gaan of het onderzoek met inachtneming van de relevante regelgeving van de NBA en dit accountantsprotocol is uitgevoerd. Deze reviews komen niet in de

plaats van andere controles dan wel reviews uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer.

De accountant belast met het onderzoek en verantwoordelijk voor het verstrekken van het accountantsproduct bij de aanvraag tot vaststelling stemt er mee in dat de onderzoeksdossiers ten behoeve van bovengenoemde reviews integraal aan de reviewers ter inzage worden gegeven. Voorts zal de accountant, schriftelijk dan wel mondeling, alle gevraagde gegevens verstrekken die in het kader van voornoemde reviews worden opgevraagd. In dit kader wordt verwezen naar de bepalingen in hoofdstuk 6, paragraaf 1, van de Comptabiliteitswet 2016.